

Alminnelig regelverk om ansvarsregulering mellom banker ved betalingsformidling

Fastsatt av Bankforeningens Servicekontor 8. desember 1998 og Sparebankforeningens Servicekontor 10. desember 1998. Reglene er senest endret av Bits AS og Finans Norge Servicekontor 15.03.2018.

1 Reglens omfang og virkeområde

Reglene fastsetter alminnelige bestemmelser om ileggelse av erstatningsansvar og andre reaksjonsformer ved overtredelse av regler om betalingsformidling, herunder avregning og oppgjør av betalingsoverføringer, fastsatt i eller i medhold av lov eller i felles avtaler og regelverk mellom banker. Reglene gjelder også ved overtredelse av vilkår i bilaterale avtaler mellom to eller flere banker, med mindre annet er avtalt mellom partene.

Reglene supplerer de ansvarsbestemmelser som er inntatt i andre avtaler og regelverk fastsatt av Finans Norge Servicekontor (heretter kalt Finans Norge) og Bits AS (heretter kalt Bits). Dersom det er motstrid går de spesielle bestemmelser i de enkelte avtaler og regelverk foran reglene her.

Reglene gjelder for

- banker som er medlem av Finans Norge samt
- andre banker og institusjoner som med samtykke fra Bits har sluttet seg til reglene.

Med "bank" menes i regelverket foruten banker og andre institusjoner som nevnt ovenfor, også filialer i Norge av utenlandske banker og kredittinstitusjoner.

Reglene gjelder mellom banker og kan ikke påberopes av bankenes kunder.

2 Alminnelige prinsipper for ileggelse av erstatningsansvar. Kontrollansvar m.m.

En bank er ansvarlig for direkte tap som påføres en annen bank ved overtredelse av avtaler og regelverk som faller innenfor virkeområdet etter pkt. 1. Med direkte tap menes her tap av transaksjonsbeløp, rente- og/eller kurstap, samt kostnader som nevnt i pkt. 6.

Med unntak av ansvar for rentetap er banken likevel ikke ansvarlig for direkte tap der banken godtgjør at feilen skyldes en hindring eller andre forhold utenfor dens kontroll som denne ikke med rimelighet kunne ventes å ha tatt i betraktning på tidspunktet for den skadevoldende handling eller å unngå eller overvinne følgene av. Ansvarsfriheten etter foregående punktum gjelder så lenge hindringen eller forholdet varer.

Banken er ikke ansvarlig for tapt omsetning eller andre avledede og indirekte tap, med mindre tapet skyldes grov uaktsomhet eller forsett. Ansaret omfatter ikke upåregnelige følger av den skadevoldende handling/unnløtelse.

Bankens ansvar omfatter også feil begått av bankens medhjelpere. Med medhjelper menes her underleverandører av enhver art som banken etter lovgivningen, kontrakt eller på annet grunnlag faktisk benytter i sin betalingsformidlingsvirksomhet.

Ansvar kan nedsettes eller falle helt bort dersom skadelidte ved overtredelse av reglene, svikt i egne rutiner eller egen uaktsomhet har bidratt til tapet.

3 Særregler ved direkte belastning av konto i annen bank. Objektivt ansvar

En bank (transaksjonsbank) som ved generering av en eller flere debetoverføringer, direkte belaster en konto i en annen bank (kontobank) uten kontobanks medvirkning, må kunne sannsynliggjøre at belastningen er legitim og korrekt utført.

Dersom transaksjonsbank ikke kan sannsynliggjøre på en tilfredsstillende måte at debetoverføringen var legitim og korrekt utført, er transaksjonsbank uten hensyn til skyld erstatningsansvarlig for det økonomiske tap som måtte bli påført kontobank som følge av debetoverføringen.

4 Fremsettelse av erstatningskrav m.m.

Et eventuelt krav om erstatning for økonomisk tap skal fremmes skriftlig overfor den antatt ansvarlige bank så snart som mulig etter at skadelidte bank fikk eller burde skaffet seg nødvendig kunnskap om feilen eller forsømmelsen og den ansvarlige. Kravet skal grunngis.

Særskilte regler om fristberegning i de tilfeller en skadelidt bank fremmer erstatningskrav mot antatt erstatningsansvarlig kunde, følger av pkt. 5 annet ledd nedenfor.

5 Skadelidt banks krav mot erstatningsansvarlig kunde eller kundes fullmektig

Dersom den skadelidte banks kunde (betaler eller betalingsmottaker) eller kundes fullmektig, må antas å være erstatningsansvarlig i henhold til lov, avtale eller alminnelige erstatningsrettslige prinsipper, skal den skadelidte bank ha gjennomført de utenrettslige skritt mot kunden eller fullmektigen som er hensiktsmessige for å inndrive kravet, før banken eventuelt krever den antatt erstatningsansvarlige bank for tapet. Skadelidt bank skal kunne dokumentere at utenrettslige skritt er gjennomført og avsluttet.

Fristen for fremsettelse av erstatningskrav overfor ansvarlig bank etter pkt. 4 begynner i slike tilfeller først å løpe fra det tidspunkt de utenrettslige skritt er eller burde ha vært avsluttet.

Får banken dekket hele eller deler av tapet av kunde eller kundens fullmektig, bortfaller eller reduseres kravet overfor den erstatningsansvarlige bank tilsvarende.

Vilkårene ovenfor gjelder ikke dersom forhold ved den skadevoldende handling eller unnløtelse gir den skadelidte bank grunn til å tro at den erstatningsansvarlige bank har utvist uaktsomhet eller forsett.

6 Plikt til å bistå med retting av feil m.m.

Banker som har mottatt betalingsoppdrag eller medvirket ved utføring av betalingsoppdrag (kredit- eller debetoverføringer), har ved oppståtte feil eller forsinkelser plikt til å bistå de øvrige banker med å kartlegge årsaksforløp, meddele betalers bank alle relevante opplysninger og rette eventuelle feil.

Den bank som er ansvarlig for feilen eller forsinkelsen skal dekke de øvrige bankers kostnader ved bistand etter første ledd.

7 Krav fra betalingsmottaker om dekning av rentetap ved forsinket betalingsoverføring. Regress

Er betalingsmottaker påført et rentetap som følge av forsinket betalingsoverføring, kan betalingsmottaker velge å rette sitt krav om rentetapserstatning enten til betalers bank eller betalingsmottakers bank. Den bank som eventuelt dekker (forskutterer) betalingsmottakers rentetap skal umiddelbart varsle den annen bank om erstatningsutbetalingen. Forskutteringen skjer for utbetalende banks egen risiko.

Den bank som har dekket betalingsmottakers rentetap, kan kreve tapet dekket av den bank som har forårsaket forsinkelsen (regress). Den bank som påstås å ha forårsaket forsinkelsen må fremsette mulige innvendinger mot regresskravet uten ugrunnet opphold.

8 Utligning av tap i betalingsformidlingen

En bank som i betalingsformidlingsøyemed lider tap som ingen bank kan holdes erstatningsansvarlig for, kan søke om å få dette tapet utlignet på de øvrige banker. For å få tapet utlignet, må institusjonen selv ha vist tilbørlig aktsomhet.

Såfremt ikke annet følger av særskilte regler skal skriftlig søknad fremmes overfor Bits innen tre måneder etter den dag banken selv dekket eller ble belastet tapet. Søknaden behandles og avgjøres av Bits. Er tapsbeløpet NOK 1 million eller mer skal saken avgjøres av styret i Finans Norge. Administrasjonen i Finans Norge, med bistand fra Bits, forbereder saken for behandling og avgjørelse i Finans Norges styre.

9 Tvisteløsning

Oppstår det tvist mellom banker om tolkning av regelverk eller fordeling av erstatningsansvar kan hver av partene bringe saken inn for Fagutvalg kontrakt i Finans Norge til behandling og avgjørelse.

I bilaterale avtaleforhold vil Fagutvalg kontrakt kunne behandle tvistesaker mellom partene så fremt det av avtalen, erklæringer e.l. fremgår at partene har akseptert en slik tvisteløsningsform¹.

---

¹I bilaterale forhold forutsetter tvistebehandling for Fagutvalg kontrakt at partene i selve avtalen eller annen viljeserklæring har inntatt en klausul om at tvister mellom partene kan bringes inn for utvalget til behandling.

Dersom en av partene ikke vil godta utvalgets avgjørelse i en tvist kan partene bli enige om i fellesskap å bringe saken til avgjørelse for et voldgiftsutvalg som treffer endelig avgjørelse i saken.

De nærmere bestemmelser om Fagutvalg kontrakts organisasjon, saksbehandling, voldgift m.m. fastsettes av Finans Norge.

10 Andre reaksjonsmidler ved overtredelse av fastsatte regler²

Dersom en bank grovt uaktsomt eller forsettlig overtrer regler i eller gitt i medhold av avtaler eller regelverk fastsatt av Finans Norge og/eller Bits, kan det besluttes at en eller flere av følgende reaksjonsmidler skal tas i bruk overfor banken:

- a) Tap av retten til en fastsatt tidsperiode å kreve interbankgebyr for en eller flere tjenester som banken yter andre banker,
- b) Tap av eventuell økonomisk fordel som følge av regelbruddet (til bruk eller fordeling på de øvrige banker etter beslutning av Finans Norge),
- c) Ileggelse av dagbøter inntil reglene følges (til bruk eller fordeling på de øvrige banker etter beslutning av Finans Norge),
- d) Tap av retten til å generere én eller flere typer interbanktransaksjoner i en angitt tidsperiode eller inntil forholdet er brakt i orden.

Ved vurderingen av hvilke reaksjonsmidler som skal benyttes overfor banken, skal det bl.a. legges vekt på handlingens/unnlattelsens grovhet, om handlingen/unnlattelsen har medført økonomisk skade for andre banker og/eller andre bankers kunder, om banken har unnlatt å følge reglene etter gjentatte påminnelser eller pålegg fra Finans Norge eller Bits og om banken har gitt uriktige eller villedende opplysninger om sin etterlevelse av reglene.

11 Saksbehandling og klage ved avgjørelser etter pkt. 10

Spørsmål om illeggelse av reaksjon etter bestemmelsene i pkt. 10 vurderes i første omgang av Bits etter eget tiltak eller etter skriftlig henvendelse (begjæring) fra en bank. En slik henvendelse kan rettes til Bits eller Finans Norge.

Finans Norge avgjør spørsmål om bruk av reaksjonsmiddel som nevnt i pkt. 10 etter innstilling fra og etter konferanse med administrasjonen i Bits.

Klage på vedtaket kan rettes til Bits eller Finans Norge innen tre uker. Administrasjonen i Finans Norge med faglig bistand fra administrasjonen i Bits, forbereder sakene for behandling i Fagutvalg kontrakt. Finans Norges og Bits' avgjørelse kan ikke tre i kraft før klagefristen på tre uker er utløpt.

Ved bøter over NOK 1 million, skal saken avgjøres av styret i Finans Norge.

Saken kan bringes inn for ordinære domstoler etter reglene i tvisteloven, alternativt kan saken søkes avgjort ved voldgift etter voldgiftsloven.

Ved behandling og avgjørelse av saker om bruk av reaksjonsmidler etter pkt. 10 og 11 skal Bits og Finans Norge, i tillegg til reglene her, følge saksbehandlingsreglene i pkt. 5 til 14 i Regelverk for tvisteløsning ved Fagutvalg kontrakt så langt de passer.

12 Sanksjonsvedtak etter forenklet prosedyre

Bits kan med øyeblikkelig virkning og uavhengig av bestemmelsene i pkt. 10 og 11, og uten hensyn til bankens skyld,

- a) ilegge en bank tvangsgebyr i form av engangsgebyr eller løpende dagsgebyr som nevnt i pkt. 10 første ledd litra c) dersom banken ikke innen fastsatt tidsfrist overholder felles tiltakskrav fastsatt av Bits i medhold av avtaler og regelverk, og/eller
- b) inndra en banks rett til å generere interbanktransaksjoner som nevnt i pkt. 10 første ledd litra d), så fremt bankens overtredelse av fastsatte krav og/eller felles regelverk vil kunne innebære betydelig risiko for skade eller tap for andre banker (herunder tilliten til interbanksystemene) eller deres kunder, og inndragningen er nødvendig for å avverge slik skade eller tap. Vedtak om inndragning kan kun omfatte interbanktransaksjoner som er av samme type som den overtredelsen gjelder.

Bits skal påse at de faktiske forhold i saken er tilstrekkelig belyst og klarlagt før sanksjonsavgjørelsen fattes. Dersom det ikke er fare ved opphold, skal Bits innhente bankens uttalelse før avgjørelsen fattes.

Bits fastsetter størrelsen på tvangsgebyrer (satser) som nevnt i første ledd litra a) senest samtidig med fastsettelsen av de aktuelle tiltakskrav og/eller regelverk. Bits skal kunngjøre tvangsgebyrene på en egnet måte overfor bankene sammen med informasjon til bankene om de fastsatte krav/regler.

Ved behandling og avgjørelse av saker om bruk av reaksjonsmidler etter denne paragraf, skal Bits, i tillegg til reglene her, følge saksbehandlingsreglene i pkt. 5 til 14 i Regelverk for tvisteløsning for Fagutvalg kontrakt så langt de passer.

Den bank som sanksjonsavgjørelsen retter seg mot, kan klage avgjørelsen inn for Finans Norge. Klagen har ikke oppsettende virkning, med mindre Bits eller Finans Norge bestemmer noe annet. Finans Norges beslutning i klagesaken kan bringes inn for de alminnelige domstoler eller voldgift.

13 Endringer i regelverket

Finans Norge og Bits kan i fellesskap vedta endringer i reglene.